

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

MEHMET YILDIZ vd.-TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:14155/02)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

1 Şubat 2011

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (14155/02) no'lu davanın nedeni, T.C. vatandaşları Mehmet Yıldız, İsmail Yıldız ve Teyar Yıldız'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 29 Aralık 2001 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurdur.

Başvuranlar, Diyarbakır Barosu avukatlarından A.Aslan tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

16 Ekim 1997 tarihinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, başvuranlara ait taşınmazları kamulaştırmış ve başvuranlara kamulaştırma bedeli ödemiştir.

İdare tarafından ödenen tutardan memnun olmayan başvuranlar, Dicle Asliye Hukuk Mahkemesi'nde ilgili taşınmazların her biri için bedel artırım davası açmışlardır.

Mahkeme, başvuranların iddialarını kısmen haklı bulmuş ve başvuranlara, yasal gecikme faizi ile birlikte ek kamulaştırma bedeli ödenmesine hükmetmiştir.

Söz konusu kararlar, Yargıtay tarafından onanmış ve idare başvuranlara ödemesi gerektiği miktarları ödemiştir.

Yargılama ayrıntılı bir şekilde aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Başvuranların isimleri ve ilgili taşınmazların numaraları	Ek kamulaştırma bedelleri (Türk Lirası olarak) gecikme faizi başlangıç tarihi	Yargıtay karar tarihleri	Ödenen miktarlar (TL olarak) ve ödeme tarihleri
İsmail Yıldız, Mehmet Yıldız et Teyar Yıldız Parsel numarası: 151	3 303 524 640 26/06/1998	03/10/2000	8 989 930 000 26/06/2001
Mehmet Yıldız Parsel numarası: 964	2 130 209 466 27/05/1998	31/10/2000	5 354 630 000 29/07/2001
İsmail Yıldız Parcel numarası: 162 ve 987	1 128 634 871 22/05/1998	03/10/2000	3 382 640 000 07/11/2001
İsmail Yıldız Parsel numarası: 1003	506 074 166 30/05/1998	03/10/2000	1 412 830 000 27/06/2001

HUKUK

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDASI HAKKINDA

Başvuranlar, Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısındaki gecikme faizlerinin yetersizliği nedeniyle mallarına saygı haklarının ihlalden şikayetçi olmaktadır. Bu bağlamda, başvuranlar, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik

AİHM, başvuranların farklı parsellerine ödenen tazminat miktarlarını ayrı ayrı incelemiştir. 151, 162, 987 ve 1003 parsel numaraları hakkında yapılan şikayet ile ilgili olarak, AİHM, *Akkuş-Türkiye* davasında benimsenen yöntemle göre, başvuranın maruz kaldığı maddi zararı değerlendirmek için başvurana gerçekten yapılmış ödeme tutarı ile ödeme tutarı, kamulaştırmanın gerçekleştiği andan itibaren paranın değer kaybı dikkate alınarak belirlenseydi başvuranların ellerine geçecek miktar arasındaki farkın göz önüne alınması gerektiği kanaatindeydi. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan fiyat endeksi göz önüne alındığında, AİHM, başvuranlara ödenen miktarların yeterince tatmin edici olduğu sonucuna ulaşmaktadır.

AİHM, daha önce, hesaplamada meydana gelen az bir farkın, sözkonusu hesaplama yöntemiyle ortaya çıkan bir takdir payı olarak yorumlanabileceğine kanaat getirmiştir (bkz, *mutatis, mutandis, Arabacı*). Mevcut davada, toplam tazminatın çok az altında bir ödeme yapılması, kamu yararının korunması ile başvuranların haklarının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozmamaktadır.

Başvurunun, 151, 162, 987 ve 1003 parsel numaralarına ilişkin kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşmaktadır.

Tamamen Mehmet Yıldız'a ait olan 964 numaralı parsel ile ilişkin şikayet ile ilgili olarak, Hükümet, AİHM'yi, AİHS'nin 35. maddesi uyarınca iç hukuk yolları tüketilmediği gerekçesi ile başvuruyu reddetmeye davet etmektedir. Bu hususta, Hükümet, başvuranın, Borçlar Kanunu'nun 105. maddesinin öngördüğü şekli ile başvuranın, enflasyonun yol açtığı zararın tazmini için dava açmadığını savunmaktadır.

Başvuran, sözkonusu iddiaya itiraz etmektedir.

AİHM, Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi ile öngörülen başvuru yolunun etkili olmadığı gerekçesi ile benzer bir itirazı daha önce reddettiğini hatırlatmaktadır (bkz, özellikle, sözü edilen *Aka*). Bu itibarla, aynı gerekçe ile AİHM, sözkonusu ön itirazı reddetmektedir.

AİHM, 964 numaralı parsel ile ilişkin şikayetin AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmektedir. Kabuledilemezliğe ilişkin hiçbir gerekçe göremeyen AİHM, başvuruyu kabuledilebilir ilan etmektedir.

B. Esas

AİHM, müteaddit defalar mevcut davadakine benzer sorunları ortaya koyan davaları incelemiş ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir (sözü edilen *Aka* ve *Akkuş*).

AİHM, işbu davayı incelemiş ve Hükümet'in mevcut davada farklı bir sonuca ulaşmak için ikna edici hiçbir tespit ve argüman sunmadığına kanaat getirmiştir. . Bununla birlikte AİHM, *Aka-Türkiye* davasında benimsenen yöntemle göre, 964 numaralı parsel ile ilgili olarak, başvuranın maruz kaldığı maddi zararı değerlendirmek için başvurana gerçekten yapılmış ödeme tutarı ile ödeme tutarı, kamulaştırmanın gerçekleştiği andan itibaren paranın değer kaybı dikkate alınarak belirlenseydi başvuranın eline geçecek miktar arasındaki farkın göz önüne alınması gerektiği kanaatindedir.

AİHM ayrıca, ulusal mahkemelerin kararına göre verilen ve başvurayı mülkün kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha uğratan ek kamulaştırma bedelinin ödenmesindeki gecikmenin kamulaştırmayı gerçekleştiren idareye isnat edilebileceğini belirtmektedir. Bu gecikme, AİHM'yi başvuranın toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan, alışılmışın dışında ve ölçsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak, Mehmet Yıldız'a ait 964 numaralı parsel için 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, maddi zararlarını, Mehmet Yıldız için 8.437 Amerikan Doları, Teyar Yıldız için 12.929 Amerikan Doları ve İsmail Yıldız için 3.628 Amerikan Doları olarak değerlendirmektedirler.

Hükümet, sözkonusu iddialara itiraz etmektedir.

Akkuş kararında belirlenen hesaplama yöntemi göz önüne alındığında ve ilgili ekonomik veriler ışığında, AİHM, hakkaniyete uygun olarak, başvuran Mehmet Yıldız'a 1.800 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

B. Yargılama masraf ve gideri

Başvuranlar, 1.500 Euro yargılama masraf ve gideri talep etmektedirler.

Hükümet, belgelendirilmediğini hatırlatarak, başvuranın talebine itiraz etmektedir.

AİHM içtihadına göre bir başvuran, yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve oranlarının makul yapısı ortaya konduğu sürece elde edebilmektedir. Mevcut davada, AİHM, başvuranların hiçbir dekont veya fatura sunmadıklarını tespit

etmektedir. Dolayısıyla, AİHM, yargılama masraf ve gideri ödemeye gerek olmadığı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesini uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun 964 numaralı parsel ile ilişkin kısmının *kabuledilebilir* geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından Mehmet Yıldız'a 1.800 Euro (bin sekiz yüz Euro) maddi tazminat *ödenmesine*;
b) Yukarıda belirtilen sürenin sona erdiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için, sözkonusu meblağlara, Avrupa Merkez Bankası'nın anılan dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklenmek suretiyle belirlenecek basit faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 1 Şubat 2011 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.